

Majd minden nap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. é.

Melyben előfizetheti Demjén L. és Keresz-
tesy Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-
muk is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr
s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyedj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatal-
ban, Demjén László könyv- és Keresztesy Pál papir-
kereskedésében. Pestén: Zeisler M. (királyutca
60. sz.) Bécében: Haasenstein és Vogtelné (Neu-
er-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.
sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agent (Stadt, Seiler-
stätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition (Stut-
gart).
Nyilvántartás: sora után 20 kr. előleg be-
küldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a
szerkesztőséghez küldendők be.

Lapszemle.

A „Reform“ Dalmácia birtokát, melynek kérdése a horvát felirat folytán újból felszínre került, a monarchia bármely felére kevés előnnyel, nagy felelőséggel és sok teherrel járónak tartja, s innét véli megjelölhetők, hogy Lajthán Innen is, tul is, sokan vannak, kik nem hogy vágyakozóknak Dalmáciára, hanem örülnek, ha szabaddulnak tőle. A mi mégis a dalmát kérdésnek érdekét ad és fontosságot nyújt, az nem is hatalmi előny, mely birtokával jár, se nem a nemzetiségi érdek, mely ránk magyarakra és az osztrák németekre egyaránt semmi vagy plane negatív, az anyagi haszon sem, mert az ország fölötté szegény és fölötté drága: hanem a mi a dalmát kérdésben nevezetesen, az a jogi momentum és ezen jogi kérdésnek el kell intézteni máltányosan, azért is, hogy ne legyen köztünk osztrákok és magyarok közt keserűség, azért is, hogy ne maradjon köztünk vitatárgy, azért is, hogy a közelről érdekelt népek, a horvátok és dalmátok óhajai kielégítenek.

A „P. Lloyd“ Mocsary újabb nyilatkozatát (az „El-lenör“-ben) melyet nézete szerint az ellenzék, vagy ennek legalább egy töredéke valószínűleg politikai credoul fog elfogadni, sokkal őszintébbnek és szabatosabbnak találja az oppositio minden eddigi enunciatiónál. Igazi néven nevezi meg a gyermeket, helyreigazítja a korábbi ellenzéki programok némely homályos tételét és nyilat-tan kimondja, hogy a loyális oppositioról és kormány képességről szóló bizonyítgatások merő szemfényvesztés s hogy az oppositiónak csak akkor van kilátása egy co-alitio-miniszteriumba való felvételre, ha letesz államjogi programjáról. Igazán helyesen jegyzi meg továbbá (M.) miszerint jelen pártviszonyait az angolszászokkal összehasonlítani kábaság, mert nálunk nem egyik-másik miniszterium fentartásáról, vagy megbuktatásáról, hanem az alkotmány, a társadalmi irány oltalmazásáról van szó. Egyes tételknél azonban — mondja a „Loyd“ (M.) egészen kiesett szerepéből, ilyen például azon állítása, hogy a nemzet többsége, a választások dacára az ellenzék részén áll; mert ha ez való lenne, ugy az alkotmányosság nálunk egyáltalán fölösleges dolog s a nemzet teljesen megért volna egy despota absolut uralmára.

A horvát kérdést illetően írják a „Pesti N.“-nak: „Aligha bizonyos tervszerűség nem rejlik abban, hogy a kormány a horvát országgyűlésen a kezdeményt egyelőre egészen az ellenzéknek engedi át. A czél, ha nem csalódunk, az, hogy az ellenzék így valahára teljesen formulázza óhajait, követeléseit, s így bizonyos megállapodásra lehessen jutni. Az eddigi tárgyalások folyamából ugyanis az derült ki, hogy a horvát ellenzéknek, ha a szeptemberi törvénytagadó manifestumot elejtik, tulajdonképen nem is tudják, hogy mit akarnak. Kapkódnak ide s tova s minduntalan hangoztatják a pénzügyi autonomiát, mely Horvátország végromlásának inauratiója lenne. Jó volt tehát ez urakat egyelőre magukra hagyni,

TÁRCSA.

THIERS.

— Életrajp. —

„A harmadik köztársaság emberei“ felirattal cikksorozat szemlét nyit meg a „D. News“ a jelenlegi francia köztársaság embereiről s legközelebbi számában emez érdekés képet találjuk Thiersről: „Azon korban, midőn sulyosan nehezült a Bourbon-restauratio a francziák vállaira és lelkiismeretére, azok, kik látták megérkezni az ifju Thiers Adolft a Provence-ból semmi egyébbel zeseben, mint Vauvenargues fölötti pályanyertes tanulmányával, — úgy írják le őt, mint öröközőt a társadalmi élet, és rokka-gyorsan pörgő nyelvű ifjut. Nehány évvel később, (1830 januar 1.) midőn a „National“, emez átkozott s a legkalandosabb előéletű törzskarral bíró lap első száma megjelent, kezdett vezér-szeret jászani a társadalomban azon író, ki Mignet Ágosttal és Carrel Armanddal osztozkodott a kiadói triumviratásban s kiről Loménie imigyen ír: „Ő azonnal felkelté maga iránt a figyelmet délies kiejtése, kis termete, beszédének hasonlíthatlan gyorsasága, szeméinek az általa szünetlenül hordott nagy szemüvegeken még tüzeesebb fénye, valamint feltűnő vállvonagatása által, mely sajátságok együttvéve mint valamely különös teremtményt tüntették őt fel; e különös teremtmény azonban már akkor csaknem egy ugrással megtette az első lépést a hir ösvényén.“

Thiers irt éles kritikákat, irt drámákat s kész volt megvívni a Théâtre-Française összes férfi személyzetével, ha nem elégedek meg itéletével; kéjkirándulást tett a Pyrenékre s egy füzetet adott ki erről; mindenesé volt több éven át a „Constitutionnel“-nek majd vezérezket, majd szemlét, majd ismét csipkedéssel és személyeskedéssel telt epigramot írván bele, mi a sértett felet a szerkesztőség felkeresésére indítván, ott a párba min-denkor a legnagyobb kézséggel fogadtatt. „Később megjelent tőle a „Revolutio története“, mely szelvény hosszabban galvinisálta Franciaországot, s melynek írója jacobinusság hírébe jött, Thiersről Talley-rand azt jövendőlte: még lesz belőle valami!

hadd jelentsék már ki egyszer, hogy mit akarnak. Lehet, hogy ez horvát unionista körökben deprimálóg hat; a jövő remélhetőleg azonban ki fogja mutatni, hogy nem rozsz politika volt.“

A honvédek oktatása érdekében.

„Ha elismertük, sőt nyíltan hirdetjük, hogy a haza jóllétének, főmaradásának legbiztosabb alapja, legnélkülözhetlenebb feltétele népünk értelmisége, a közmíveltség: föl kell keresnünk s híven föl kell használnunk minden utat, módot és eszközt, melyek által a drága ügyet előbbre vihetjük. Ennek egyik feltétele, hogy a szülők a törvényben megszabott módon esetleg büntetések által is kényszerítsenek gyermekeik iskolázatására. De meg kell jegyeznünk először, hogy ez Magyarországban nincs élethe léptetve; másodsor, hogy ez oly gyógyszer, melynek van egy kis fanyarsága, s hogy mennél ritkábban kelljen alkalmaznunk, keressük föl gondosan az erkölcsi eszközöket, melyek által az ügyet elősegíthetjük. E részben hathatósabban alig ismernek a honvéd oktatásánál. (Erre nézve elmondja Arvai J., hogy mily eredményt értek el Sátoralja-Ujhelyben.

A honvédek sikerrel megkísérelt oktatásában lehelten nemzeti közmívelődésünk egy igen nagy fontosságu intézményét föl nem ismeri. Sem az ismétlődő iskolák, sem a felöltök oktatását nem lehet előre vinni a tankerületekben, s ennek szomorú eredménye, hogy sokan azok közül is, kik gyermekkorukban iskolába jártak, 20—24 éves korukban nevéket sem tudják leírni. E bajon nagy részben segítene a honvédek oktatása által.

Azonban a honvédek egy része nem akar tanulni, mivel attól fél, hogy ha valamennyire előrehalad, aliszitlé lesz s mint olyan, huzamosabban szolgálatban marad, mint a legénység.

E bajon rögtön segítene lenne az által, ha kimondja az országgyűlés, hogy minden honvédnek meg kell tanulnia írni és olvasni, s a ki ezekben három éven át kellő jártasságot nem szerez, azon tul is be fog rendeltetni évenként a gyakorlatokra, míg csak a czél el nem lesz érve. Ez által a honvédek előmenetelének lélektani igen nagy akadályát elmozdítanánk, sőt azoknak leghathatósabb ösztönévé válnék a tanulása.

E tárgyban a következő intézkedésekre volna szükség. 1) Hozzon e részben törvényt az országgyűlés. 2) A honvédek oktatása végett az arra önként ajánlkozó jeles tanítókat előre ki kell képezni. 3) Gondosan föl kell keresni azokat, a kik e részben már most jó szolgálatot tehetnek, a honvédekkel sikerrel tanítani képesek. 4) Ezeket szükséges volna fölívni, hogy nézeteiket, szerzett tapasztalataikat adják elő. 5) A honvédek oktatását tőlök gyakorlatilag is elsajátítanák az erre vállalkozó jeles egyének. 6) A működő tanítók illó tisztelendő díjban részesítendők lennének. 7) Nélkülözhetlenek a

„Az ily agyagból gyurt emberek, kik érzékkel bírnak a polemia s mindig fején találják a szöveget, nem kellemes ellenfelek oly miniszterekre nézve, minő volt Polignac is, ki alig jutott a kabinetbe, midőn kitört a háboru közte és Thierst közt. És Thiers valóban csak is e háboru folytatása tartotta vissza Franciaországban. Gondolván ugyanis, hogy a Martignac-kabinet szilárdan tartja kezében a hatalmat s buzdítatva a „Revolutio történet“-nek sikere által egy „Egyetemes világtörténet“-szándékozott írni s e végböl épen a földgömb körülhajózására készült Laplace kapitány tudományos expeditiójával, a midőn Polignac hg. hatalomra jutása maradásra, s a „National“ ez lap megindítására birta. És e lap valóban kétségbeesett ellenlábasa lön Polignacnak; a rojalista bírák birságokkal akarták elfojtani, a közönség azonban fentartotta s virágzásra segítette, a midőn mindig tisztesen aláírta a birságösszeget.

Thiers cikkeit fenhagyon olvasták az utcákon és kávéházakban! naponkint több tüz és merészség volt azokban, s az egyik, mely cziménél fogva: „A király uralkodik, de nem kormányoz“ — csaknem történelmivő lön, oly általános elterjedtségnek örvendett, a minővel újabb időben legfeljebb csak Rochefort „Lanterne“-jét lehet egybeazonlítani.

„És valóban Thiers X. Károly kormányának Rochefortja volt, és talán alig lehetne találobb ellentétet felállítanunk Franciaország értelmi állapota közt 1830-ban és 1868-ban, mint eme hasonlat által. A császárság Rochefortja utóljára is csak felszég és tudatlan, bár konok és ostorozó volt, míg a Restauratio Rochefortja a tudomány minden ágában önképződés után szomjazott. Történelme harmadik kötetének közzévetése után érezvén, hogy szakismeretei hiányosak, Baron Lajos vezetése alatt a politikai nemzetgazdaság s Foy tk és Jomini vezetése alatt a haditudományok tanulmányozásához látozt, és nyári reggeleken ott lehetett őt látni, a mint tü-zértisztek felügyele alatt Vincennesben az ágyuk kezelésében gyakorolta magát. Ezenkívül ő volt az első, a ki elvül kimondotta s kötelesség gyanánt gyakorolta, hogy a csata leírásához mindenkor megkívántatik, miszerint az illető tüzetesen áttanulmányozza előbb a csatát.

czélszerűen berendezendő tantermek. 8) Szükséges beszerezni az íráshoz, olvasáshoz megkívántató könyveket, taneszközöket, készleteket. 9) Kötelezett tantárgyak volnának: írás, olvasás, számvetés, mindenkire, e mellett földrajz, történelem s a legszükségesebb hadtani tárgyak az előhaladottabbakra nézve. 10) Az egészet rendezi és vezeti az illető megyei tanfelügyelő. Erősen meg vagyok a felöl győződve, hogy ennek létre kell jönnie.

Könnyű belátni, hogy ily országos törvény és intézkedés mily jó hatással lenne a gyermekek iskolázatására nézve: az apa tudván azt, hogy fia addig föl nem mentetik mint honvéd az évenkénti szolgálat alól, míg írni, olvasni, számolni meg nem tanul, gyermekkorában iskolába küldené azt minden más kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül. A dolog természetében fekszik, hogy ez a leánygyermek iskolázatását is maga után vonná: ha a szüle a fiut iskolába adja, a leányt is elküldi vele.

S miután ez könnyen kivihető és üdvös: erős meggyőződés, hogy létre fog jönni. „Ajánljuk ez indítványt a közoktatási, illetőleg a honvédelmi miniszterium és az összeülő törvényhozás figyelmébe.“ „Reform.“

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Bukurest. A jassyi-skuleni összekötő pályarész novemberben nyílik meg, a vasuti hid a Pruthon át octoberben elkészül.

Zágráb. Az országgyűlés nem hajlandó idemnyitást szavazni a kormánynak, s a rendelkezési alapra felvett összeget kitörli a költségvetésből.

Legújabb táviratok.

Ischl, jul. 23. A porosz koronaherceg ma délben csak is király ő felsége látogatására jött, s aztán Halstadtba rándult ki. Gróf Lónyay miniszterelnök reggeli 8 órakor fogadtatott a király által; az udvari ebédnél jelen volt, s este tovább utazik.

Ischl, jul. 23. A porosz koronaherceg meghívást hoz a császári párnak a Berlinben teendő látogatásra. Maga a koronaherceg 1 órakor érkezett meg. A magyar király porosz eredeisi egyenruhában öltözve, meglátogatta a koronaherceget. Diszembéd; kirándulás; holnap elutazás.

Ischl, jul. 23. A német birodalom koronahercege Lobkowitz szárnysegéd által St-Gilgenben fogadtatott, és udvari kocsiába ülven, 12 1/2 órakor az „Erzsébet“ szállodába érkezett; egyidejűleg a magyar király, porosz egyenruhában öltözve, félórai látogatásra a mondot szállodába ment.

Belgrád, jul. 23. A boszniai és hercegovinai szerbek a „Zastava“ szerint a szerb patriarchatus visszaállit-

„A bourbonok elhatározták, hogy Thierst minden áron megnyerni törekszenek a kormány szolgálatába, főleg miután megjelent híres „Tiltakozása a rendelet ellen“, melyet midőn a kamara és a sajtó kétszáz szabadelvű tagja előtt felolvasott, többen felkiáltottak, hogy rögtön ki kell nyomatni. „Minden aláírás nélkül? volt Thiers mebotránkozó válasza: „nekünk nevére és fejekre van szükségünk az ily okmány alá. A mienkhez hasonló kényszerítésben a hazáinak okvetlenül éreznie kell, hogy nincs más alternatíva előtte, mint nyaklító vagy diadal.“

„Oly hang volt e szavakban, mely kiválóan tesz-szik a francziáknak, és az exhilaripró bálmuló nem mulasztották el megjósolni, hogy Thiers ép oly szilárd és konok leend hivatalos állásában, mint a milyen a magón életben. És csakugyan igazuk volt. Thiers ugyanis altitkárul nevezetvén ki, Baron Lajos oldala mellé a pénzügyminiszteriumban, csakhamar a szó szoros értelmében a kabinet irányadója lett, s különös volt látni, miként e fáradhatlan ember minden alárendelt állása mellett is hogyan hat főnökeire buzgalma, vállalkozó szel-leme és kitartása által, melyek következtében észrevétel-nül is engedelmeskedtek vezetésének. Baron Lajos után Laffyttera került a sor, hogy alárendeltje által vezettesék és átalánosságban el lehetett mondani, hogy Thiers vezetett mindenkit, a kikkel érintkezésbe jött.

„Korábbi napjainak életirói ugy festik le őt, mint nyers, önféjű s a társadalmi simaságot mellőző embert. Most azonban mindez megváltozott. Thiers igen gyors beszédű volt, általában monopolizálta a társalgást, s igen csekély tekintettel volt más emberek gyakorlati értéke iránt; de genialitása elfeledtette hallgatóival e hibát. Hogyan lehetne ellenállani egy embernek, ki hátát a kancellonak vetve, óra hosszat magyarázta, hogy azon eszme avagy találmány, a melynek feltalálójául magunkat képzelünk, már rég ismeretes volt előtte, sőt nemcsak ismeretes, de megvizsgált és hiányosnak talált is? „Tapsztalata kiterjedt mindenféle tudományra. Meg volt győződve, hogy hazájának küldetése az, miszerint otthon szabad legyen s az atyáskodó diktatóság egy nemét gyakorolja Európa többi részei fölött. Ő a mellett volt, hogy hadseregek küldendők a lengyelek, olaszok és belgák felszabadítására, nem mintha sokat törődött

tását szándékoznak követelni, ha olyan püspök küldet-nék nyakukra, a ki iránt ellenszenvvel viseltetnek.

Berlin, jul. 23. Josterburgban (Pruszen tartományban) egy ázsiai choleraeset konstatálattól hiya-tolosan. — A francia kölcsönre aláírási helyül a leszá-mító társaság és Bleichröder bankár irodája jelöltetett iltten ki.

Bécs, jul. 23. Az oktatásügyi miniszteriumnak egy kibocsátánya a világkiállítás országos bizottmányához, — azon szándékot közli ezzel, hogy a kormány az ösz-szes oktatási tárgyakból előleges kiállításakat rendezni, minélfogya a kiállítás ide vonatkozó tárgyaiak 1873. január havában Bécsbe kellend érkezniek.

Páris, jul. 22. A nemzetgyűlés a nyers anyagok adója feletti tárgyalás folyamában az első cikk 50—197. §§-ait elfogadta, és elhatározá, hogy Belcastelek a kormány belpolitikájára vonatkozó interpellatioja a nemzetgyűlés elnapolása iránti jelentés megtevéle után vétessék fel a napirendre. Belcastel azt mondja, hogy az ő interpellatioja nem foglal magában a kormány iránti bizalmatlanságot.

Bécs, jul. 23. Az „Oestr. Corr.“ ugy hallja, hogy Napoleon karlsbadi utjáról semmiféle diplomaiiai közlés sem érkezett Bécsbe; — csak némi különleges utasítások adtak ki, melyek Prágából kérétek azon esetre, ha Napoleon csakugyan elővend Karlsbadba.

KÜLFÖLDI HIREK.

Franciaország eddigi adósságai: A francia-or-poros háboru előtt a különböző kormányok által felvett kölcsönök tesznek 7660 mil., 1870 és 71. év kölcsöne 5090 mil., a francia banknak tartozik az állam 1550 mil., a keleti vaspályának kártérítés czimén 325 mil., Páris városnak 200 mil., lebegő adóssága 705 millió, a német megszálló hadak eltartása, a megszállott megyék kárpóltása, a kölcsön költségei stb. 2450 mil., összesen 15,980 millió. Ha már ez összeghez hozzáadjuk az imént felveendő 3500 millió francot, leend Franciaország összes adóssága 19 milliard 480 millió frank. E mesés összegből legalább kilencz milliardot kell Napo-leon átkos politikája rovására írni.

A rabszolgaság megszüntetéseért küzdött harc-zok alkalmával Eszak-Amerika is roppant kölcsönökhöz volt kénytelen nyulni. Még legközelebbi julius elsejéről szóló kimutatása is 10,958 millió frank adósságot tüntetett föl; de mig Franciaország adósságai Napoleon bünos uralkodása alatt folyton nőttek, addig az Egyesült-Államok terhe Grant bölcse elnöksége alatt 1655 millió frankkal kevesbedett.

A pers sahh európai körútra indulva negyazamu kisértevel f. hó 10-én érkezett Pétervárbá, hol az indó-háznál Vladimir nagyherceg fogadta s vezette diszhin-tóban nagy néptömegek és sorfalat képező katonaság közt a téli palotában; a hintó előtt a czár diszorsége haladt.

volna e nemzetekkel, de mivel szükségesnek tartotta, hogy Franciaország csatákat nyerjen s így feléledjen bizalma hadserege iránt. Midőn azonban később bel-ügyér, kereskedelmi miniszter s végre miniszterelnök lett látván mennyire fellármázná ez eszme a többi nagy-hatalmakat, több ízben oda nyilatkozott, miszerint nem lenne észszerű Franciaországnak bármimemű háboruba is keverednie.

„Francia chauvinisticus eszméi mind a mellett is ki-kibujtak egyes alkalmakkor zeseibeiben, leveleiben, vagy egyik-másik meglepett követhet intézett készlető közleményében; nem az az ember volt ő, a ki elitkol-hatta volna érzelmeit; szeretett mozogni, tenni és beszélni. Megerősítette Párist, szervezte a hadsereget, kifejtette és megszilárdította a centralisationalis rendszert, melyet az első császárság inauratál, hajrájátot kezdett régi journalista barátai ellen, kik nagy zajjal hirdették hogy sokkal több militarismus, mint liberalismus van kormánykodásában. Ezt ő tagadta, állítván, hogy mos is oly hive a szabadságnak, mint annak előtte. És ebben igazsá volt, csakhogy ő is azon szavakkal szerelte a szabadságot a népek adni, mint a szülő adja gyerme-kének az aranypenzt: „Zárd fiókodba és ne tékozzd el!“ s midőn a francziók kivették szabadságukat a fiók-ból, hogy hasznát vegyék, hátalansággal vadopta őket.

„Thiers leginkább kidomborult tulajdona volt és marad a merészség, mely erényéhez aztán élénk becsü-letézés járul. Mism lehetett szebb, mint a császárság alatt az ő oppositionalis küzdelme; és a Guizot részérő irányában tanusított félelem, valamint azon kétségbeesett gyűlölet, a melylyel a második császárság megtisztelte, eléggé kitüntette, hogy mérsékeltységét veszélyesebbnek tartják a többiek nyílt ellenségeskedésénél.

„Thiers mintegy negyven évvel előző felépítette politikai véleményét s vajjon megváltoztatta-e egyik-másik meggyőződését most, midőn a köztársaságot meg-alapította s lemondott-a monarchia előnyére táplált korábbi előítéleteiről? E kérdésre leginkább meg lehetne felelni akkor, ha Thiers most rögtön elmozdították az elnökségről s utódja számára véleményadásra szöllittat-nék fel.“

A palotába érkezvén, a csár Nagy-Péter termében fogadta magas vendégét s a Remete-palotában szállásolta le. A carlisták Catalóniában „Hivatalos értesítő” cím alatt lapot indítottak meg, mely tudatja, hogy Ceballos (bk nevezett ki a Don Alfons vezényelte alatt Catalóniában működő hadsereg törzskari főnökeül. Ugyanezen lap szerint Catalóniában mindenütt carlista érzelmű a nép, a fiatalok seregesen gyűl felkelők zászlói alá s több összeesepás kedvező sikerrel végződött a carlistákra nézve.

Keleti állapotok.

A „Journal des Debats” legújabb igen érdekes cikkeket közöl a „keleti kérdés” felől, melyeket az európai sajtó nagy figyelemre méltat, s a bécsi külügy-ministeriumból sugalmazottaknak mond. Mindenesetre megérdemlik e cikkeket azt, hogy ismertessük őket.

Törökország külpolitikájáról szólva, megemlíti a változást, mely az egykori orosz-ellenesség helyébe lépett a konstantinápolyi udvarnál. Sót Mahmud pasa meggyőződése szerint, így ír: „Oroszország az egyetlen hatalom, melynek barátságát Törökországnak kultiválni kell. Franciaország és Ausztria-Magyarországnak, Mahmud pasa szerint, otthon is elég baja van; Angolország okényt vonult vissza, Olaszország nem elég jelentékeny, Poroszországnak meg semmi voltaképi érdeke sincs a keleten. Oroszország egyedül lehet veszélyes, s hogy ezt is lefegyverezhesse, a legjobb viszonyokat táplálja vele. Más oldalról meg személyesen is le van kötelezve Ignatieff iránt a nagyvezér, ki nagyvezérsége iránt mindent elkövetett. Mindezek Ignatieffet uralkodóvá teendik Konstantinápolyban.”

Ezután elmondván Ignatieff s e bonyodalmas kérdéseket felidézni szerelő diplomata „befolyását a hírhedt bolgár kérdés megoldására, így ír: „A nagy kérdés, Ignatieff fő-földolga azonban a küzdelem, Ausztria-Magyarország ellen, s ez állam hitelének lerontása.

„Egész az 1870-71-iki háborúig, Oroszország, Poroszország által rendszerint támogatva, szemben taláta magával a keleten mindig. Franciaország, Angliát és Ausztria-Magyarországot, mely államok együttesen jártak el minden kérdésben s egyesített erőikkel szembe álltak mindig az orosz hatalmaskodásnak. A háboru nagyon módosította a hatalmak keleti politikáját.

„Franciaország működése meglazult s befolyása Törökországban ugyszólva eltűnt. Sőt mi több, Thiers inkább előzékeny, mint ellenséges keleten az orosz politika iránt. Ez legalább a vélemény bécsi illetékes körökben. Annyi bizonyos, hogy így nyilatkozott Beust és Andrassy előtt 1870. őszén tett utjában. Angolország ugy látszik, hogy egyre kevesebbet törődik Törökországgal, mely annak idején, külügyi politikájában, főhelyet foglalt el, s igen sokat engedett Oroszország irányában elfoglalt ellenlábasságából. Ausztria-Magyarország ellenében, ugyszólva utalva van új helyzete által aktióját keletre irányozni, s ott keresni kárpótlást; másfelé elvesztett befolyásáért.

„A Németországgá alakult Poroszország, ugy látszik hajlandó kivetkezni a keleten eddig játszott, Oroszország satellekénként feltűnő szerepéből; némely Romá-

niára, Szerbiára stb. vonatkozó kérdésekben szemmel láthatólag közeledett Ausztria-Magyarországhoz, de általában ugy látszik, hogy Konstantinápolyban nagy fenntartással és óvatossággal jár el, s az eseményektől várja leendő keleti politikájának kijelölését. És így lehet mondan, hogy e pillanatban keleten csak két hatalom van, melyek antagonizmusba meglehetősen éles, s melyek szemtől szembe állnak: s ezek Ausztria s Magyarország egyrésztől, másrésztől meg Oroszországtól.

„Ignatieff tábornok Ausztria s Magyarország nyílt és szennvedélyes ellensége. Véleményei honfitársai azon részéhez kötik, kiknek politikai hitvallomásuk, hogy Oroszország épen nem érte még el fejlődésének vég-határát; s hogy ez állam feladata egyesíteni a magyarok, németek és törökök igája alól felszabadított slávokat és hogy végre joga van követelni minden görög-keleti egyház fölötti fenhatóságot, mint a byzanci császárságtól reá háromlott örökséget.

„E tanok követői, kiknek száma Oroszországban milliókra rug, Ausztria-Magyarországot fő ellenségüknek tekintik, mint hazájuk nagy hivatása kifejlődésének legnagyobb akadályát. Ignatieff tábornok osztja, ezek nézeteit és ellenszenvet e hatalmasság iránt; főföldolganak tartja tehát harcolni ez állam ellen; keleten politikai, egyházi és nemzetgazdasági téren egyaránt határozottan és szellemének egész erejével.

„Ezután egy konstantinápolyi levélből elmondja e cikk, hogy Ignatieff, hogy használta föl taval Prokesch-Osten osztrák-magyar nagykövét hosszas távollétét Konstantinápolyban, hogy tüntette föl a magyarokat olyanokul, mint kik a szerbeket és más törökországi sláv fajokat kéz alatt a török ellen izgatják, s hogy sikerült a török kormánnyal elbitetni, hogy Andrassy gróf osztja Szerbia és Herzegovina különválásának tervét. Ugy hogy mikor Ludolf gróf nevezetett ki osztrák-magyar követté, a talaj már meg volt Konstantinápolyban dolgozva.”

Ezután elmondja a trónörökösödési hírhedt kísérlet történetét, s ennek jóakaratu megakadályozása által Ausztria-Magyarország befolyásának egyre való növekvését. Erre nézve a cikk így ír: „Az osztrák-magyar követ, Ludolf gróf, legutóbb több kihallgatáson volt a szultánnal, s attól a Medjidie-rend nagy keresztjét nyerte, s tanácsai ma már nagyfontosságúnak tekintetnek a portán. Az osztrák-magyar befolyás Konstantinápolyban egyre növekszik, s némely kérdések oly megoldást nyertek, mely nem igen lehet Ignatieff tk nyere szerint.

„Így, a török vaspályáknak a magyar vonalakkal összeköttetésére új, a Magyarország-Ausztria érdekeinek megfelelő s a tábornok óhajával ellenkező elhatározás történt. A bolgárok egy csopplet sem mutatkoznak hajlandóknak ifju egyházukat az orosz egyházzal egyesíteni. Megnyervén függetlenségüket a görög egyháztól, éppen nem akarnak új függésbe jönni az orosz irányában. Egy szóval — így végződik a cikk e része — Ignatieff tábornok, a ki most tér vissza Konstantinápolyba, nehezen talál mindent úgy, a hogy szeretné.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, július 25. 1872.
— A budai kir. palotán ismét javítások történnék. A többi közt a gyalog járdákat a bejáratnál és a

koosbejárót újból aszfaltírozják. A nagy lövészeti gyakorlatokra, melyek aug. végén Vörösvárt és környékén tartanak, Albrecht fhg. tábornagy is meg fog érkezni.

— Rómer Flórián a siklosi várt megtekintvén régészeti szempontból igen érdekesnek találta azt. Kutatásai közben egy régi tükröt is lelt ott, mely az üvegütkör felfalálásának idejéből való.

— Milán szerb fejedelem tróra lépte alkalmból országának minden községéből fog ajándékokat kapni a szeretet és hódolat jeléül, melylyel iránta az ország viseltetve.

— Az orosz czár aug. 20-án Bessarabiába fog utazni, a hol egy konstantinápolyi küldöttség fogja üdvözölni, s valószínűleg Károly román fejedelem is személyesen megy tiszteletére.

— Hadihajóraj szemle. E hó 16-án az orosz czár Vilmos főherceg kíséretében a kronstadti révben szemlét tartott az ottani hadihajóraj fölött, mely a kedvező idő miatt nagyszerűen ütött ki. Egy óraker érkezett meg a cs. gyors gőzös „Alexandra”, melyen a czár a külföldi vendégekkel a kereskedelmi kikötő sarkaira ment. Itt a keletől nyugatra menő vonalban 33 jármű négy sorban volt fölállítva. A czár hajójával a sorok hosszában ment, üdvözöltve a legénység éljenzései és a nemzeti hymnus hangjaival. Az egész hajósor teljes lobogó-díszet fölfonta, a matrózok a legtisztább fehér öltözetekben a járművek vitorlakarján, a monitoroknál pedig a földzeten díszállást foglaltak el. Erre a czár evészó sajkába szállt, és „Petropawlowsk” nevű pánzelos fregatra evezett, hol tüzérségi gyakorlatot végeztetett. A szemle esti 6 óraker végződött.

— Az emlékszóbor, melyet Kaposvártól a Dalmáciában és Könygrátnél elesettek számára emelnek, stájer hamvas márványból készült Grácban; magassága 16 láb; súlya 2000 mázsa s körülbelül 3000 frba kerül. Összesen 122 név lesz rávéve az ezredből, 88 Könygrátnél, 34 egyen pedig Dalmáciában esvén el. A szóbor leleplezése még a napokban fog megtörténni.

— Greguss Agost tanulmányainak első kötete most hagyta el a sajtót. Tartalma a következő: A materialismus hatásáról (1859). A népköltészet viszonyáról a műköltészetben (1860). Kölcsey Ferenczről (1864). Pákh Albert sirjánál (1867). Hogyan erősöd-jünk társadalmilag (1867). Szózat tudósainkhoz (1868). Az új törvényhozás teendőiről (1869). Erdélyi Jánosról (1869). Gregus Gyuláról (1870). Az aesthetikáról (1870). A nő Madách tragoediájában (1871). Vulcanu József bevezetése (1871). Dux Adolf bevezetése (1871). Toldy Ferenczhez (1871). Az egyetlen tudományról (1872). A mi lángelmeinkről (1853). Észrevételek a komikumról (1853). Szondy két apródja Arany János-tól (1857). A rutról (1858). A színésztéről (1865). Az igazság tréfában (1865). A torzképről (1865). Mesterség és művészet (1871). A vers törvénye (1872). Az első mesterségek jelképei (1872). — Ámbar az első kötet már egészen elkészült, mégis csak akkor lesz kapható, ha a második is kikerül a sajtó alól.

— A Kaukaszban nagy tevékenységet fejtenek ki a hittérítés körül. 1868-ik év végétől 1871. elsejéig csak az abcházok között 16,000 embert kereszteltek meg. Nagy könnyebbségére van a ténitőknek a pétérvári

kormány támogatása és pénzsegélyezése. E segély 1870-ben 268,533, a mult évben pedig 61,618 rubelre megy.

— Veszélyes játék. Egy érsekújvári pintermester udvarán három fiu játékozban lönni akart egy hordóval oly módon, hogy a benne levő szesz meggyújtják s bedugják a hordót. Majd nagyot fog pukanni, mikor a dugót kilöki. De nem ugy lett. A szesz a hordó fenekét verte ki nagy robbanás közt s a három fiu veszélyesen megsebesült. Egyik össze lett égve, a másiknak ballabát szakította el a repülő donga, a harmadiknak szemét ütötte ki, fejét zuzta össze. Bajosan maradtan életben.

— Bismarck papírgyára. Bismarcknak varzini jószágán egy nagy papírgyára van. Mint a „Frankf. Journal”-nak írják Berlinből, a gyár az angol megrendeléseknek nem bír eleget tenni, Angliába e gyárból folyó forgácsokból készített lemezpapirt szállítanak. A gyár évenként feldolgoz 600 öl fenyőt; most egy új gyár építését tervezik, mely évenként 1500 öl fát készítené. Bismarck tehát nemcsak szerencsés diplomata, hanem kitünő gyáros is.

— Egy svájci lap a francia köztársaság elnökét Thiers urat, azon kellemes felfedezéssel lepi meg, hogy Svájc Tessin cantonjában szegény sorsu rokoni vannak. A tessini hatóság, a svájci lap szerint Kern miniszterhez fordult volna azon kéréssel, járja közbe Thiersnél, hogy szegény unokanővérét és ennek fiait és unokáit, kiket hihetőleg nem ismer, segélyben részesítse.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Július 24-ről: 5% Metalliques 64.65. 5% Nemzeti kölcsön 74.25. 1860-diki államkölcsön 104.—. Bankrészevények 846. Hitelezésvények 328.50. London 111.50. Ezüst 109.15. Cs. kir. arany 5.35. Napoleonor 8.90.
Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81.50. Temesi 81.—. Erdélyi 79.25. Horv.-Slavon 84.—.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

NYILTTÉR.

[2—20]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, I-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

A Lelebig-féle Kumys-kivonat.

melyet a bécsi gyógyintézet hatóság győgy-szerként elismert s a krakói tudományos társulat különösen ajánl.

az orvosi tanszakra meggyőző véleménye szerint, első rang illeti a tudósítás ellen eddig ismert minden szar közti Gyögyes és határozottan: **tüdővesztés** (még idült állapotban is), **gumót** (lelebig-féle), **székélyesség**, **székélyesség**, **gyomor-, béli- és légszó-hurutot**, **Anaemia** (verszegényesség) tartós betegségek és folytonos higányvesztet (következésként), **Chlorosis** (sápkór), **meliszorulát**, **székélyesség**, **hátgerinc-sorvadást**, **méh-görcsöt** és **ideggyengeséget**.

Egy üveg ára 1 fr. 6. Legjobb 4 üvegért tartó lélekben és azon felül hármelkor megnagyobbítottá megkötöl.

A Kumys-intézet főraktára

Bécs, Mariahilferstrasse 36, Bern (Ifj. Friedl N.)

N. B. Betegnek, a kiknek minden használt szer sikertelen maradt, tegyenek bizalommal egy utolsó kísérletet a Lelebig-féle kivonattal.

22—26 (480)

Mezei gazda uraknak különös figyelembe ajánlhatók cseplőgyökerek, melyeket a jó hírű Weill Mór öze együtt mejnai Frankfurtban oly gazdaságok számarla, a melyekben nagy gőz-cseplőgyökereket nem lehet előnyvel alkalmazni. Ezek oly gyakorlatiakkak és célszerűeknek bizonyultak, hogy számos gazdasági hatóság, társulat foglalkozik terjesztésükkel s 2 év alatt 3000 drb ön belüli eladva. Amik igen olcsó, mert egy tökéletes gépet már 88 fton vagy 50 talleron vehetni. További kérdések felbőlléssel a fennbbi üzéghez intézendők. [438]

Wiener Commissions-Bank

VÁLTOIRODÁJA
— Kollinárók, 4-ik szám —
Kibocsát

vételjegyeket

az alább feljegyzett sorsjegyek, s az összeállítások már azért is a legelőnyösebbek, köz: szám-halomból van adva, minden fr- és mellékvevényeit egyedül megvehetem; s ezen kívül

aranyban 30 frank és bankjegyen 10 forint kamattal részreállhat.

A. csoport. (Evéntként 16 huzás.) Havi 10 forint részlettel. — Az utolsó részlet lefizetése után minden részre 5% kiegészítő 4 sorsjegyet kap: egy 5%-kos 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 ft, s a sorozatos sorsjegyet 400 ftal visszaváltatik.

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.

egy huzg braunschweigi 20 talleros sorsjegyet.

Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy innsbrucki (tyróli) sorsjegyet.

Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (Evéntként 13 huzás.) Havi 6 forint részlettel. — Az utolsó részlet lefizetése után minden részre 5% kiegészítő 3 sorsjegyet kap: egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.

egy huzg braunschweigi 20 talleros sorsjegyet.

Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy szász-meiningeni sorsjegyet.

Főnyeremény 45,000, 15,000 ft delémet ért.

Videki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközölhetnek. — Nyeremény-lajstromok v huzások után barmenesen — Nyeremény-küldetnek meg.

10—15 (495)

A kolozsvári Hitebank és Zalogkölcsön-Társulat

1. leszámított váltókat, utalványokat, kihúzott sorsjegyeket és kereskedelmi kötvényeket;
2. yesz és elad földterhermentesítési kötvényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapirokat saját és idegen rovására;
3. béhaji váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más ezimben levő követeléseket; kivézi a pénziárból az utalványozott földterhermentesítési kötvényeket;

4. előlag özreményképpen mindennemű értékpapirokat és értéklárgyakat;
5. elfogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapirokat, a melyekről utalványok újjan lehet rendelkezni;

6. ávesz pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött s hátrálilag forogatható pénztárjegyeket ad ki; az ilyenü pénztárjegyek legkisebb értéke 100 ft;

7. a zálogkölcsön-üzletben kölcsönöket ad a) mindennemű ingóságra, b) drágaságra; c) szerekre s arany- és ezüstműveletekre; c) értékpapirokra, azaz mindennemű államkötvényekre és iparvállalati részvényre.

Coca-labdacsok I., II. és III.

Coca I. torok-, mell- és tüdőbajoknál, még előhaladt állapotban is: fényes sikert eszközöl; coca II. megszűnteti a legmakacsabb emésztés-háborításokat, gyomorhurutot, aranyér-bajokat, étvágyhiányt sat., és coca III. a legghatásos, sőt ki-pótolhatlan gyögyeszer ideggyengeség, hypochoondria, aszkór, s nevezetesen általános és különös gyögyeségi állapotok ellen (pollutió, nemü gyengeség sat.). Ara porosz gyögyeszer-ójszab. szerint 1 doboz 2 frt, 6 doboz 10 frt o. ért. Bővebb felvilágosításul lásd: Wissenschaftl. Abhandlung über die Coca, ingyen a szerezésen-gyögyeszer-tárban Mainzban.

Főraktárak az osztr.-magyar birodalom számára:
Bécsben: Haubner Ed. am Hof.
Pesten: Török J.

(456) 11—20

Megjelent és Demjén László könyvkereskedésében Kolozsvárt és általa minden könyvárusnál kapható:

Kolozsvár története.

Első kötet.
Oklevéltárak. (I.) 08-6-és közepek. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
Egy külön kötet világiésítő rajzokkal. (36 tábla.)
Ira Jakab Elek.
Ára 10 frt. (327)

E mindez tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dístörgetn és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradóan emléket emelt. Stessen tehát a város értékes közönsége, e munka partfogása alá venni és teljesíteni, hogy a nagyszorgalmu és szakmudós iróba minél több kötetet öntsen s munka folytatására, melynek legértékesebb része az utjabkor története lesz. A ki megszerzte magának ezen 3 részből álló első kötetét, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne buvátkodni, s a folytatását minden áron megszerzi magának.

Demjén László.